

Svečani nagovor predsednika Državnega sveta Alojza Kovšce na
slavnostni akademiji ob 70. letnici Slovenske filharmonije

(Slovenska filharmonija, 13. januar 2018)

Spoštovane gospe in gospodje, cenjena gospa v. d. direktorice mag. Marjetica Mahne in vsi nekdanji direktorji Slovenske filharmonije, spoštovani minister za kulturo gospod Anton Peršak, spoštovana ministrica za finance mag. Mateja Vraničar Erman, ostali visoki predstavniki države in institucij s področja kulture, gospod ljubljanski nadškof in metropolit msgr. Stanislav Zore, cenjeni diplomatski zbor, častni člani Slovenske filharmonije, spoštovani dirigent g. Simon Krečič z orkestrom in solisti, ter vsi, ki ste v preteklih letih ustvarjali podobo naše osrednje glasbene hiše.

V veliko čast si štejem, da lahko spregovorim na tem mestu ob častitljivem jubileju. Slovenska filharmonija s svojimi predhodnicami že več kot 300 let pomembno bogati glasbeno življenje na naših tleh. A šele pred 70-imi leti so razmere dozorele do mere, da so privedle v ustanovitev nacionalnega orkestra. Med pobudniki najdemo znamenitega skladatelja Marjana Kozino, dirigenta Sama Hubada in muzikologa Vlada Goloba. V ozadju ustanovitve Slovenske filharmonije je vseskozi tlela ambicija, da bi postal orkester najboljši v državi in se kakovostno povzpel v sam vrh evropske orkestralne elite.

Ta velika ambicija je imela vsekakor tudi zelo realne temelje. V Ljubljani so se v preteklih stoletjih za dirigentskim pultom in na koncertnem podiju zvrstila številna zvoneča imena, ki so nas dvignila iz provincialnosti ter nas vidno postavila na evropski kulturni zemljevid. Prav tako ne gre pozabiti, da so začetke glasbene ustvarjalnosti na naših tleh s častnim članstvom pospremile pomembne osebnosti, zapisane z zlatimi črkami v zgodovino evropske in svetovne glasbene zakladnice, med njimi Haydn, Beethoven, Paganini, Brahms in drugi. Predvsem pa je Ljubljana in Slovenija vseskozi premogla odlično občinstvo, ki je tankočutno prepoznavalo žlahtno moč človeškega duha skozi glasbeno govorico.

Z ustanovitvijo Slovenske filharmonije pred 70-imi leti so bili dokončno podani institucionalni temelji za uresničevanje ustvarjalne in poustvarjalne strasti slovenskih glasbenikov ter za iskanje umetniških doživetij zveste glasbene publike.

V vrtincu časa smo Slovenci doživljali lepše in slabše trenutke. Ob spodbudnih gospodarskih in kulturnih razmerah je nekako naravno vzniknila potreba po povezovanju v institucionalizirane oblike kulturne in umetniške dejavnosti. V težjih časih sta se kultura in umetnost umaknili na margine, a skrbno negovali vrednote, med katerimi je še posebej v času narodnega prebujanja izstopila nacionalna samozavest. Kot narod brez lastne države, je naše orožje predstavljala kultura. Nacionalna samozavest se je nenazadnje izpričevala tudi skozi prizadevanja skladateljev, da bi utemeljili našo lastno, slovensko identiteto.

Preteklost nas uči, da kultura naroda nikoli in na noben način ne sme biti postavljena pod vprašaj. Ne živimo zato, da bi lahko delali, temveč delamo zato, da bi lahko živeli in življenje brez kulture bi nas pomaknilo na evlucijski začetek. Slovenci smo številčno majhen narod, a kulturno nadvse bogat in raznolik. Tisto, kar nas je in nas bo tudi v prihodnosti delalo razpoznavne v svetu so naši umetniški, športni in znanstveni dosežki. S tem, ko smo si pred četrto stoletja priborili neodvisnost, imamo kot suveren narod možnost na vseh ustvarjalnih področjih slediti odličnosti in presegati povprečnost.

Spoštovane gospe in gospodje,

glasba je tista univerzalna umetnost, ki ji uspeva povezovati kulturna okolja in pomaga premoščati časovne razlike desetletij in stoletij. Danes se bomo imeli čast zazreti v preteklost, in se z vsemi čuti prepustiti harmoniji zvoka, ki bo prav s tako svečanim zvenom kot ob prvi akademiji prelomnega 13. januarja leta 1948 napolnil ta zgodovinski prostor in naša srca.

Kadar nam v življenju zmanjka volje, idej ali poguma... se je vselej vredno obrniti v preteklost, obuditi lepe ali celo bleščeče epizode življenja in iz njih črpati navdih za delo v prihodnosti. Prav tako kot za posameznika ali narod to velja tudi za častitljive institucije.

Vsem prisotnim želim, da bi tako kot pred 70. leti tudi danes začutili brezčasni duh umetnosti, kot ga znajo pod odličnim vodstvom dirigenta iz inštrumentov izvabiti le muzi umetnosti globoko predani glasbeniki.

Slovenski filharmoniji in vsem, ki jo kreirate, pa ob jubileju iskreno čestitam in želim obilo harmonije in glasbenih uspehov v desetletjih, ki so pred vami.

Hvala.